

31

นฤติกรรมการสอนของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยโสธร

นายอรรถสิทธิ์ นาวะลี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-642-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

T 16251966

TEACHING BEHAVIOR OF SCIENCE
TEACHERS IN LOWER SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION
OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION
OF THE OFFICE OF YASOTHON PROVINCIAL
PRIMARY EDUCATION

Mr. ATTASIT NAVALEE

ศูนย์วิทยุโทรทัศน์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-642-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการสอนของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียน
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดยโสธร

โดย นายอรรถสิทธิ์ นาวะลี

ภาควิชา ประถมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ วรสุตา บุญยไวโรจน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษา ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ ถุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์)

[Handwritten signature]

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์วรสุตา บุญยไวโรจน์)

[Handwritten signature]

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ พชรพรรณ จันทร์รางค์)

อรรถสิทธิ์ นาวะลี : พฤติกรรมการสอนของครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดยโสธร (TEACHING BEHAVIOR OF SCIENCE TEACHERS
IN LOWER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC
EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF
THE OFFICE OF YASOTHON PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา:
รศ.วรสุดา บุญไวยโรจน์, 199 หน้า. ISBN 974-632-642-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูวิทยาศาสตร์ระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ในด้านการนำเข้าสู่บทเรียน การใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน
การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. พฤติกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนพบว่า ครูวิทยาศาสตร์ส่วนมากนำเข้าสู่บทเรียน
โดย การทบทวนบทเรียนที่ผ่านมา และการซักถามปัญหาเกี่ยวกับบทเรียน
2. พฤติกรรมการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนพบว่า ครูวิทยาศาสตร์ส่วนมากสอน
โดยการบรรยาย โดยมีเทคนิคการสอนประกอบการบรรยายที่พบมาก คือ การเขียนหัวข้อสำคัญ
ของเนื้อหา การซักถามนักเรียน การให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหา และการสรุปเนื้อหา
3. พฤติกรรมการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์พบว่า ครูวิทยาศาสตร์
ส่วนมากไม่ได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน
4. พฤติกรรมการใช้สื่อการสอนพบว่า ครูวิทยาศาสตร์ส่วนมากใช้แบบเรียน คู่มือครู
หนังสือหรือเอกสารอื่น และกระดานกับชอล์คประกอบการสอนและใช้สื่อเพื่อถ่ายทอดความคิด
รวบยอด หลักการ หรือทฤษฎีของเนื้อหา โดยนักเรียนและครูเป็นผู้ใช้สื่อ จำนวนสื่อเพียงพอกับ
นักเรียน
5. พฤติกรรมการวัดผลประเมินผลพบว่า ครูวิทยาศาสตร์ส่วนมากวัดผลประเมินผลใน
ด้านความรู้ ความจำ โดยใช้การซักถาม และการให้ทำแบบฝึกหัด

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา .....
สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา .....
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
.....

ATTASIT NAVALEE : TEACHING BEHAVIOR OF SCIENCE TEACHERS IN LOWER SECONDARY SCHOOLS UNDER THE EXPANSION OF BASIC EDUCATION OPPORTUNITY PROJECT UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF YASOTHON PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION : THESIS ADISOR : ASSOCIATS PROFESSOR WORASUDA BUNYAWAIROT. 199 PP. ISBN 974-632-642-2

This purpose of this thesis is to study the teaching behavior of science teachers in lower secondary schools under the Expansion of basic Education Opportunity Project under the jurisdiction of the office of Yasothon Primary Education in terms of warm-up activities, teaching techniques, development of scientific procedures, teaching aids and assessment.

The findings are as follows :

1. As for warm-up activities, most teachers use revision of the previous lesson and discussion about the lesson.
2. The most widely used teaching technique is lecturing. Most teachers write major points on the board, ask the students some questions, ask them to take notes and summarize the lesson.
3. In terms of the development of scientific procedures, it is mostly found that the teachers do not provide the students with such skills.
4. Most teachers use a textbook, the teacher's manual, other reference books and the blackboard as teaching aids. They are used to convey absolute ideas and principles. The aids provided are appropriate to the number of the students.
5. Most of the teachers assess their students by testing their knowledge of the content through questions and exercises.

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
 สาขาวิชา ..... ประถมศึกษา
 ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อผู้ผลิต .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ วรสุดา บุญยไวยโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนการให้กำลังใจตั้งแต่ต้นด้วยความเสียสละอย่างแท้จริง ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์ เป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์เพชรวรรณ จันทร์รงค์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ตรวจสอบจนเป็นวิทยานิพนธ์ที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการตรวจแก้ไขเครื่องมือจนเป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ และขอขอบคุณครูและนักเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดยโสธร ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ขอขอบพระคุณคุณแม่และครอบครัวที่ให้ความสนใจและช่วยเหลือสนับสนุนจนทำให้การวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

อัครดิถี นาวะลี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	12
การจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์	12
วิธีสอนแบบต่างๆ	58
โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	70
การสังเกตการสอน	78
3. วิธีดำเนินการวิจัย	87
ประชากรและตัวอย่างประชากร	87
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	88
การสร้างเครื่องมือของการวิจัย	90
การรวบรวมข้อมูล	93
การวิเคราะห์ข้อมูล	94
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	95

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	97
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	125
รายการอ้างอิง	146
ภาคผนวก	157
ประวัติผู้เขียน	199

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่

หน้า

1. จำนวนโรงเรียนที่ส่งมาจำแนกตามขนาดโรงเรียน	88
2. จำนวนครูวิทยาศาสตร์จำแนกตามเพศ อายุ และวุฒิทางการศึกษา	98
3. จำนวนครูวิทยาศาสตร์จำแนกตามภาระงานที่รับผิดชอบ	100
4. จำนวนครูวิทยาศาสตร์จำแนกตามประสบการณ์ด้านการทำงานและ ด้านการสอนวิทยาศาสตร์	101
5. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจำแนกตามรายพฤติกรรมด้าน การนำเข้าสื่อบทเรียน	102
6. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจำแนกตามรายพฤติกรรม ด้านการใช้วิธีสอน	105
7. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจำแนกตามรายพฤติกรรม ด้านการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน	106
8. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจำแนกตามรายพฤติกรรม ด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	110
9. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจำแนกตามรายพฤติกรรม ด้านการใช้สื่อการสอน	113
10. จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมจำแนกตามรายพฤติกรรม ด้านการวัดและประเมินผล	115
11. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจำแนก ตามรายพฤติกรรมด้านการนำเข้าสื่อบทเรียน	117
12. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจำแนก ตามรายพฤติกรรมด้านการใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน	118
13. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจำแนกตาม รายพฤติกรรมด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	120

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจำแนกตาม รายพฤติกรรมด้านการใช้สื่อการสอน	122
15. ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจำแนกตาม รายพฤติกรรมด้านการวัดและประเมินผล	123

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย